

## Päätökset ja kirjelmät sekä kokouksessa kuultavat selostukset

### Päätösehdotus

Elinvoimajohtaja Heinaro Mervi

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto merkitsee tiedoksi selostusosassa mainitut päätökset ja kirjelmät sekä kokouksessa kuultavat selostukset.

### Käsittely

### Päätös

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto:  
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

### Selostus

#### **Selostus maahanmuuton tilannekuva -selvityksestä vuosina 2026–2027 (Sanna Lindholm)**

C6-kaupungit ovat tilanneet Helsingin kaupunkitietopalveluilta selvityksen maahanmuuton ja maahanmuuttajien työmarkkinatilanteen kehityksestä. Selvityksessä hyödynnetään Tilastokeskuksen tietoja, joihin ensimmäistä kertaa voidaan yhdistää Migrin oleskelulupatietoja.

Kaupungeissa tarvitaan nykyistä monipuolisempaa ja ajantasaisempaa tietoa maahanmuutosta ja maahanmuuttajien työmarkkinatilanteesta. Datahuoneessa on useita tiheästi päivittyviä yksilötasoisia pitkittäisaineistoja työmarkkinoista, jotka ovat joustavasti yhdisteltävissä toisiinsa tarpeen mukaan. Datahuoneen uudet aineistot maahanmuuttajien oleskeluluvista yhdistettynä tulorekisteriaineistoihin mahdollistavat maahanmuuton ja maahanmuuttajien työmarkkinatilanteen kaupunkikohtaisen seurannan.

Ensimmäisen pilottitarkastelu on nyt valmistunut ja jaettu C6-kaupungeille. Tarkastelussa on selvitetty, miten maahanmuutto ulkomailta C6-kaupunkeihin on kehittynyt sekä miten maahanmuuttajien työllisyys, ja palkkatulot ovat kehittyneet maahantulosta lähtien. Tarkastelussa on hyödynnetty Migrin oleskelulupatietoja vuodesta 2015 lähtien ja tarkastelun kohteena ovat henkilöt, jotka ovat saapuneet Suomeen viimeistään vuoden 2024 lopussa. Tarkastelun taustamuuttujina ovat oleskeluluvan peruste, syntymävaltio, sukupuoli, ikäryhmät, maassaoloaika sekä työllisyystiedot ja tulot. Tietoja päivitetään sovitulla frekvenssillä ja myöhemmin toteutetaan erillistarkasteluja mm. maan sisäisestä muutosta. Työllisyys- ja kotoutumisjaostoon tuodaan selvitys maahanmuuton tilannekuvasta sekä erillistarkastelujen tuloksista 1–2 kertaa vuodessa.

Tarkastelu pohjautuu seuraaviin rekisteriaineistoihin:

- muuttotiedot
- väestön ennakkotiedot
- tulorekisterin palkkatiedot
- tulorekisterin etuustiedot
- oikeudellisten yksiköiden perustiedot
- oleskelulupatiedot

## **Toimeentulotukilakimuutos ja sen vaikutus työllisyyspalveluihin (Henna Kaukonen-Nyholm)**

Uusi toimeentulotukilaki sekä edelleen korkealla tasolla oleva työttömyys lisäävät merkittävästi Espoon ja Kauniaisten työllisyysalueen työllisyyspalvelujen asiakasmäärää ja palvelutarpeiden monimuotoisuutta vuonna 2026, mikä kuormittaa palvelujärjestelmää ja korostaa tiiviin monialaisen yhteistyön tarvetta.

Espoon ja Kauniaisten työllisyysalueen työttömyyden kasvuvauhti on alkanut hidastua, mutta edelleen etenkin nuoria, alle 25-vuotiaita sekä pitkäaikaistyöttömiä on paljon. Yleinen työttömyysaste oli työllisyysalueella joulukuussa 2025 14,1 %, koko maan keskiarvon ollessa samalla laskentatavalla 13,6 %. (18–64-vuotiaat). Työttömiä ja lomautettuja työnhakijoita on eniten toisen asteen koulutuksen saaneissa, toiseksi eniten korkeakouluasteen suorittaneilla ja vähiten perusasteen suorittaneilla. Työttömyys on kasvanut kaikilla koulutusasteilla vuoden takaisesta.

Uusi toimeentulotukilaki astui voimaan 1.2.2026 ja se tulee vaikuttamaan viiveellä työllisyysalueen asiakasmäärän kasvuun. Uusi laki lisää asiakkaisiin kohdistuvia velvoitteita. Etenkin velvollisuus selvittää oikeus saada ensisijaisia etuuksia, kuten työttömyysturvaa, sekä velvollisuus hakea kokoaikatyötä vaikuttavat lisäävästi työllisyysalueen asiakasmäärään. Työllisyyspalvelujen asiakasmäärän ennakoitaan kasvavan vuoden 2026 aikana, huhtikuusta lähtien noin 2000–5000 henkilöllä. Tämä asettaa paineita työllisyyspalvelujen toiminnalle.

Uusien asiakkaiden joukossa on arvioiden mukaan eniten yrittäjiä, opiskelijoita, kotona lasta hoitavia sekä vieraskielisiä – niin kouluttamattomia kuin hyvin koulutettujakin. Tämän lisäksi osa uusista asiakkaista on todennäköisesti sellaisia, jotka eivät työ- ja toimintakykynsä haasteiden vuoksi ole aiemmin pystyneet tai halunneet ilmoittautua työnhakijoiksi ja tarvitsevat paljon tukea työllisyyspalveluissa asiointiin. Valtaosa näistä asiakkaista tulee ohjautumaan kohtaantoa edistävien palveluiden tiimeihin kasvattaen vastuuasiantuntijoiden asiakasmääriä selvästi. Merkittävän osan heistä oletetaan siirtyvän myös TYM-palveluiden (työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoimintamalli) asiakkaaksi, mikä korostaa entisestään yhteistyötä Kelan ja hyvinvointialueen kanssa. Toisaalta on tiedossa, että osa ihmisistä, joihin lakimuutokset vaikuttavat, on jo valmiiksi työllisyyspalveluiden asiakkaana, eivätkä kaikki välttämättä ilmoittaudu kokoaikatyön hakijoiksi heti lain voimaan tullessa. Osa hakijoista saattaa myös jättää ensisijaiset etuudet hakematta hyväksyen toimeentulotuen perusosan alennuksen ja tällöin heidän asiakkuutensa työllisyyspalveluissa ei aktivoidu.

Asiakasmäärän kasvuun on varauduttu kehittämällä asiakasprosesseja sekä vahvistamalla yhteistyötä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Espoo-Kauniainen työllisyysalue tekee tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen ja myös Kelan kanssa, sillä asiakkaat ovat pitkälti yhteisiä. Selkeästi sovitut roolit ja tavoitteet sekä mahdollisimman avoin tiedonvaihto ja hyvät yhteistyötä tukevat rakenteet sujuvoittavat asiakkaiden palveluketjuja ja vähentävät viranomaisten päällekkäistä työtä. Etenkin hyvinvointialueen tarjoamat työttömien terveystarkastukset ja Kelan, hyvinvointialueen sekä työllisyysalueen kolmikannassa tarjoama

monialainen TYM-palvelu on otettu tehokkaasti käyttöön, vaikka ne eivät vastaakaan kaikkien uusien asiakkaiden tarpeisiin.

Asiakas, joka ei ole viimeisen vuoden aikana asioinut terveydenhuollossa, voi hakeutua työttömien terveystarkastukseen joko itsenäisesti tai työllisyyspalvelujen lähettämänä. Tarkastus toimii ikään kuin lähtötason kartoituksena, joka auttaa varmistamaan, että jokaisella työttömäksi ilmoittautuvalla on mahdollisuus edetä kohti työelämää omista lähtökohdistaan. Työ- ja toimintakyvyn tunnistaminen on tärkeää erityisesti silloin, kun taustalla on haasteita, joita ei ole aiemmin tunnistettu. Työttömän terveystarkastuksen kautta työvoimaviranomainen saa realistisen käsityksen asiakkaan tarpeista ja tilanteesta ja osaa ohjata tätä oikeiden palvelujen piiriin. Jos tarkastuksessa tai myöhemmin työttömyyden pitkittyessä havaitaan haasteita työllistymisessä ja monialaisen palvelun tarve, asiakas voidaan ohjata TYM-palveluun, jossa asiakkaan työllistymisen esteitä ratkotaan monialaisesti yhteistyössä hyvinvointialueen, Kelan ja työllisyyspalvelujen kesken.

Lähteet: KEHA työnvälitystilasto, Tilastokeskus työnvälitystilasto, Tilastokeskus, erillistilaus\* tuoreimmat tiedot joulukuun 2025, Tilastokeskus, väestötilastopalvelu, Tietoalusta Mylly

### **Espoon osaamiskeskustoiminta ja vaikutusten arvioinnin kokemuksia (Olga Silfver ja Peter Ylén)**

Espoo-Kauniainen työllisyysalueella toimii kaksi osaamiskeskusta – Korkeakoulutettujen maahanmuuttajien osaamiskeskus ja Omnian maahanmuuttajien osaamiskeskus. Ensimmäinen erikoistuu korkeasti koulutettujen vieraskielisten asiakkaiden tukeen kohti oman alan työtä ja toinen tukee maahan muuttaneita pääsemään mahdollisimman pian suorittavan tason työhön taikka tutkinto-opintoihin. Osaamiskeskukset tarjoavat moniammatillisia intensiivisiä palveluja asiakkailleen.

Omnian maahanmuuttajien osaamiskeskuksessa tarjotaan työnvälitystä, ammatillisia opintoja, suomen kielen opintoja, työnhaun valmennusta ja uraohjausta. Asiakkaina ovat maahan muuttaneet työnhakijat, joiden suomen kielen taso on vähintään A2.2. Korkeakoulutettujen maahanmuuttajien osaamiskeskuksessa tarjotaan työnvälitystä, työnhaun valmennusta ja tukea, uraohjausta, ammatillisen verkostoitumisen tukea. Asiakkaina ovat maahan muuttaneet työnhakijat, jotka ovat joko suorittaneet korkeakoulututkinnon lähivuosina tai heillä on vanhempi tutkinto, mutta viimeaikaista työkokemusta. Asiakkaiden suomen kielen taitotaso tulee olla vähintään B1.1 tai he hakevat englanninkielisiä töitä aloilta, missä se on mahdollista.

Osaamiskeskukset nojaavat myös muiden toimijoiden pääkaupunkiseudulliseen palvelutarjoamaan. Osaamiskeskukset ovat ennakkoluulottomasti pilotoineet erilaisia lähestymistapoja työnantajayhteistyössä, kuten jalkautuvalla S2-tuella toteutettu rekrytointi, työkokeiluryhmiä, työnantajan kriteerien mukaan valikoitujen asiakkaiden työpaikkavierailut, rekrytointikoulutuksen räätälöinti ja paljon enemmän. Tehokkaita tapoja on skaalattu.

Viime strategiakauden 2021–2025 tavoitteena on ollut se, että osaamiskeskukset työllistävät 1000 asiakasta strategiakautena. Strategiakauden aikana Espoon osaamiskeskukset ovat työllistäneet 1496 henkilöä, eli tavoite oli selvästi ylitetty. Lisäksi 946 henkilöä aloitti

tutkinto-opintojaan. Vuosina 2021–2025 osaamiskeskuksissa sai palvelua yhteensä 4371, joista 63 % tilanne on muuttunut positiivisesti kohti työllistymistä (työllistyminen, opinnot, työkokeilu, oppisopimus). Espoon valtuusto on päättänyt vakinaista osaamiskeskusten toiminnan vuonna 2025.

Uudella strategiakaudella 2026–2029 osaamiskeskuksille asetettiin seuraavanlaisia tavoitteita:

- Korkeakoulutettujen maahanmuuttajien osaamiskeskus: 500 uutta asiakasta vuodessa, 50 % työllistyy
- Omnian maahanmuuttajien osaamiskeskus: 750 uutta asiakasta vuodessa, 40 % työllistyy ja 30 % jatkaa tutkintokoulutukseen

Uuden kauden tavoitteet vaativat merkittävää palvelujen skaalausta Omnian osaamiskeskuksessa ja asiakasohjauksen kehittämistä Espoon työllisyyspalveluissa, jotta juuri palvelusta hyötyvät asiakkaat löytäisivät sinne.

Numeraaliset tavoitteet eivät kerro palvelun vaikuttavuudesta, koska asetelmasta puuttuu kontrolliryhmä.

Osaamiskeskustoiminnan (OSKE) kohdalla palvelun vaikuttavuutta on tutkittu VTT:n tutkijoiden toimesta vuodesta 2019 alkaen. Tutkimuksessa muodostettiin verrokkiryhmä, joka on hyvin samanlainen ominaisuuksiltaan kuin OSKE:n asiakkaat ja tätä verrokkiryhmää vertailtiin OSKE:n asiakkaisiin samoilla ajanhetkillä, jotta voitiin vakioda muiden tekijöiden kuin OSKE:n asiakkuuden vaikutukset (kuten, ikä, kielitaito, sukupuoli, lähtömaa, koulutustaso, maahantulon peruste, COVID, talous- ja työllisyystilanne, jne.). Tutkimus osoittaa, että Omnian osaamiskeskuksen toimet vaikuttavat merkittävästi erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien maahanmuuttajajanaisten uriin ja tuloihin, mutta vaikutukset näkyvät vasta 24 kk päästä aloituksesta Omnian osaamiskeskuksessa. Aineiston perusteella ammatillisesta koulutuksesta valmistui noin 38 prosenttia osaamiskeskuksen asiakkaista ja noin 27 prosenttia verrokeista eli ero on noin 11 prosenttiyksikköä (suhteellinen ero noin 40 %). OSKEsta valmistumisen keskimääräinen tulohyöty on noin 13 000 euroa vuodessa ja OSKE:n keskeyttäneillä vuositulon lisä jää keskimäärin noin 8 500 euroon.

Korkeakoulutettujen maahanmuuttajien vaikuttavuustutkimus on vasta alkupuolella. Olemassa oleva data näyttää, että palvelun jälkeen osaamiskeskuksen asiakkailla on korkeammat tulot ja matalampi etuuskien käyttötaso kuin kontrolliryhmällä. Tässä kohderyhmässä edistynyt suomen kielen taito korreloi vahvasti nopean urakehityksen kanssa.

Osaamiskeskukset pyrkivät skaalaamaan toimintansa ja jakamaan osaamistaan kollegoilleen muissa tiimeissä sekä muille työllisyysalueille. Osaamisen jakaminen on alkanut vuonna 2025 koulutushetkinä ja kyselytuntitoimintoina.

## Oheismateriaali

- Toimeentulotukilakimuutos ja sen vaikutus työllisyyspalveluihin
- Maahanmuuton tilannekuvakatsaus 2026-2027
- Espoon osaamiskeskustoiminta
- Osaamiskeskustoiminnan vaikutusten arvioinnin kokemuksia

